

Euroopa standardiorganisatsiooni ANEC aastakoosolek Brüsselis.

13-14.juuni 2019

Brüsselis

Euroopa Standardiorganisatsioon ANEC on asutatud 1995. aastal kui rahvusvaheline mittetulundusorganisatsioon ja ta esindab 34 riiki - Euroopa liikmesriikide tarbijaid, kolme EFTA riiki, samuti Makedooniat, Serbiat ja Türgit.

Eesti Tarbijakaitse Liit on ANEC-i täisliige alates 2004. aastast mil Eesti omandas Euroopa Liidu liikmesriigi staatuse.

Sel aastal peeti ANECi aastakoosolekut juba 30. korda.

Ühtlasi kinnitati ANECi liikmete uus koosseis perioodiks 2019 kuni 2023 a.

Arnold Pindar, kes on olnud 8 aastat ANECi president tõdes, et on märkimisväärne, kuidas nende aastate jooksul on tarbijate huvid esile tõstetud ja meie häält on hakatud kuulda võtma. See näitab meie ekspertiisi kvaliteeti ja tarbijate positsioonide tugevnemist, millest on kasu kogu ühiskonnale, kelle heaolu huvides me tegutseme.

Toimusid ka juhtorganite valimised ja uueks ANECi presidendiks valiti Dermot Jewell Irimaalt ja asepresidendiks Jens Henrikson Rootsist.

Samuti kinnitati juhatuse uus koosseis.

ANEC töötab jätkuvalt seitsme valdkonnaga ja need on :

- laste ohutus;
- juurdepääs;
- kodumasinad;
- digitaalne ühiskond;
- teenused;
- jätkusuutlikkus;
- transport ja mobiilsus

Nende valdkondade alusel on moodustatud seitse töögrupp, mille roll on defineerida tarbijate nõudlused antud sektoris, edastada tehnilist ekspertiisi, kommenteerida standardite projekte, aidata kaasa arvamusedokumentide koostamisele, teha lobitööd riiklikul tasandil, määratleda uuringute vajadused jne.

ANECi töögruppides töötavad 68 eksperti.

Eelmisel aastal on ekspertide poolt tehtud 492 tehnilist ettepanekut ja osaletud kokku 238 koosolekul nii Euroopas kui rahvusvaheliselt.

2018.aastal viidi läbi tehnilised uuringud laste ohutu magamise tingimuste kohta.

Viimastel aastatel on olnud mitmeid raporteid tõsiste õnnetusjuhtumite kohta ja ka surmaga lõppenud õnnetuste kohta laste magamise ajal. Tervishoiu spetsialistid annavad mõnikord roheline tule toodetele, mis kujutavad potentsiaalset ohtu laste tervisele.

Lapsevanemad, kes jagavad lapsega voodit on samuti õnnetusjuhtumite riskifaktoriks.

Tagamaks lastele ohutu magamiskeskond testiti erinevaid praktikaid ja tooteid, kuidas ja milles lapsed magavad (magamiskotid, korvid, voodid jne.)

Vastav töögrupp töötab välja ettepanekud Euroopa standardi parendamiseks või teeb vajadusel ettepaneku uue standardi väljatöötamiseks.

ANEC koostas 2018. aastal 115 kirjalikku ettepanekut laste ohutuse teemal. Neist:

- 48 lastehooldusvahendite kohta,
- 20 mänguasjade kohta;
- 18 mänguväljakute kohta;
- 14 spordi- ja puhkuse tarvikute kohta;
- 15 välgumihklite, laste hooldusvahendite, jt. lastele mõeldud toodete kohta.

Lapsevanemad ja lapseootel emad nõuavad, et mänguasjad oleks nende lastele kui kõige kaitsetumatele tarbijatele ohutud, seepärast ANEC võitleb selle nimel, ei alandada kemikaalide limiite mänguasjades nii madalale kui võimalik, (kroom, formaldehüüd, aniliin, lõhnaained jne).

ANEC propageerib mänguväljakute standardite tähtsust. Euroopa standardid võivad parandada tarbijate kaitset ja heaolu ainult juhul kui neid tuntakse ja kasutatakse.

Eelmisel aastal osalesid ANECi eksperdid mitmetel rahvusvahelistel konverentsidel ja nõupidamistel tutvustamas standardite mõju mänguväljakute ohutuse tagamisel.

ANEC aitab muuta Euroopa meile kõigile kättesaadavaks.

Tooted ja teenused peavad olema disainitud kõigi tarbijate vajadusi arvestades.

2018. aasta lõpus võtsid Parlament ja Nõukogu vastu Euroopa juurdepääsu akti, mille nimel ANEC aastaid tegi lobitööd ja mida võib õigustatult pidada ANECi suureks võiduks selle akti läbisurumisel.

ANEC osales standardi ISO 21041 koostamisel, mis aitab tarbijatel võrrelda kodumasinate hindasid ja sooritada informeeritud ostuotsuseid.

Uus standard aitab tarbijatel valida ja otsustada, millist väärtust ta oma raha eest saada tahab - "value for money", nii saab eristada erinevaid tootepakendeid ja nende mõõtmeid, mittepakendatud tooteid, erinevaid brände, võrrelda püsihindasid ja kampaaniatoodete hindu, asenduskaupu ja isegi jaemüüjaid.

Euroopa jätkusuutlikkuse nimel vajame uut keskkonna strateegiat ja see on peab olema toksiinidevaba.

ANEC jätkuvalt kaitseb oma positsiooni ohtlike kemikaalide kasutamise vastu tarbekaupades

ja kutsub üles EL institutsioone välja töötama toksiinidevaba keskkonna mudelit nagu seda näeb ette seitsmes keskkonna tegevuse programm – 7EAP 2017/2030(INI). Erilist edasiminekut selle strateegia osas ANEC i arvates ei ole toimunud ja seepärast tuntakse muret tekkinud seisaku pärast.

Aprillis 2018 esitas ANEC oma ettepanekud Joogivee direktiivi osas Euroopa Parlamendile, milles esitatud nõuded puudutasid ohtlike ühendite sisaldust, miinimum hügieeninõudeid materjalidele, mis on veega kontaktis ja spetsiaalseid kasutusnõudeid. Euroopa institutsioonid algatasid teemakohased kolmepoolsed läbirääkimised sellel aastal.

Digiühiskond ja innovatsioon on võtmesõnad ja standardid aitavad luua õiglast ja turvalist digitaalset turgu.

Küberturvalisus on hea, aga testitud küberturvalisus veelgi parem.

ANEC oluliselt mõjutas tarbijate huvides CEN-CENELEC JTC 13 standardi „Küberturvalisus ja andmekaitse“ kasutusala nii, et tarbijate ja kasutajate privaatsus oleks samuti käsitletud kuna see on tihedalt seotud turvalisusega.

ANEC jätkab koostööd ECOS-ga, et kindlustada keskkonna ja tarbijate huvidega arvestamine ökodisaini puudutavates standardites.

ANEC osaleb tööühendas mis tegeleb pesumasinate, nõudepesumasinate, tolmuimejate, elektrisoojendite ja tarkade toodete ökodisaini ja energiamärgistuse seadusandluse parendustega.

Ökodisain aitab muuta toodete parandamise kergemaks ja teeb tooted turvalisemaks.

Kõik mis on seotud ringmajandusega peab kuuluma ökodisaini valdkonda ja Komisjon on võtnud vastu ettepaneku, mis aitab teatud kodumasinad nagu pesumasinad, nõudepesumasinad, külmutuskapid, valgustid, elektroonilised mõõdikud, valgustooted muuta parandatavaks.

Tootjad kohustuvad 7-10 aastat tagama neile toodetele varuosad ja seda 15 tööpäeva jooksul alates nõudlusest. Samuti peab olema tarbijatele kättesaadav informatsioon, kuidas parandada ja hooldada vastavat toodet.

Need nõuded peavad olema vastu võetud ühtse paketina juba sellel aastal.

Tarbijate suhtumine ja hoiakud piiriülese tervishoiu teenuste kohta võiksid olla palju positiivsemad sellest, milline on hetkeseis praegu.

ANEC viis läbi tervishoiu teenuste uuringu, mis näitas, et on vaja tarbijaid nõustada ja anda neile vastavaid juhiseid piiriüleste tervishoiu teenuste võimalustest, seda enam, et on olemas efektiivne kaebuste lahendamise süsteem juhul kui miski on läinud valesti.

See näitab veelkord, et seadusandlus, mis võimaldab patsientidel kasu saada paljudest erinevatest pakkumistest, ei tööta siiani efektiivselt.

Uuringu tulemused näitavad eelkõige madalat teadlikkust oma õigustest.

Vaid 47 protsenti patsientidest teavad, et neil on õigus raha tagastusele ja ainult üks neljast patsiendist on teadlik riiklikust kontaktpunktist, mis toimib igas liikmesriigis info- ja nõuandja rollis piiriülestes tervishoiu küsimustes.

Tarbijate teadlikkus ja kogemused e-kaubanduse valdkonnas on väga oluline teema, millega peab ikka ja jälle tegelema kuna e-kaubandus kogu maailmas on üha kasvav trend ja kaugeltki mitte probleemide vaba pigem vastupidi.

Piiriüleste pakkide kättetoimetamise teema on ANECi laual olnud alates 2015 aastast peale laiapõhjalise uuringu läbiviimist.

Uus EU regulatsioon 2018/644 igati meie poolt tervitatav kuna uue reformiga on nüüd peavad kauba kättetoimetamise tariifid olema avaldatud veebilehtedel, mis aitavad tarbijatel valida parimaid pakkujaid.

Samuti on kauplejad kohustatud pakkuma tarbijatele kättetoimetamise valikuid.

Uutest reeglitest võivad nii tarbijad kui väikejaemüüjad.

Eesti Tarbijakaitse Liidu seminaril 28.juunil „Toote ohutus on tarbija õigus“ käsitleme me ka teemat kuidas standardid aitavad meie elu turvalisemaks muuta.

Linda Läänesaar
ANECi Eesti liige